

Välkommen till seminarium om barn som anhöriga vid svåra händelser

09.00 Välkommen.

Patrik Söderberg ambulanssjukvården i Stockholm

Ludmilla von Zweigbergk SLL Social hållbarhet

09.10 "Till dig som inte vågar fråga!"

En film om en ung anhörigs upplevelse

Linda Frank Nka

09.25 Stärkt stöd till barn som anhöriga – ett regeringsuppdrag

Carin Franzén Socialstyrelsen

09.40 Film "Varför så ingen mig?" och Akutkortet,

Johan Björklund Räddningstjänsten Dala Mitt

09.55 Kaffe

10.20 Samverkan en nödvändighet! Erfarenheter från barntraumateamet Norrköping

Lars Widén Barntraumateamet Norrköping

10.40 Nationellt utvecklingsarbete m.m.

Kartläggning av ambulanssjukvården i Halland, Magnus Bjärbo Ambulansverksamheten Halland

10.55 En film om samverkan och roller vid en svår händelse

Johan Björklund Räddningstjänsten Dala Mitt

11.10 Lokalt och regionalt utvecklingsarbete i Stockholms län

Patrik Söderberg ambulanssjukvården i Stockholm

Lena Sjöholm Utbildningscenter Södersjukhuset

Fredrik Bengtsson PAM enheten Norra Stockholms psykiatri

11.25 Webbsidan med goda exempel och nationellt stöd för fortsatt arbete

Linda Frank Nka

11.40 – 12.00 Sammanfattning och avslutning

Patrik Söderberg m fl

Till er som inte frågar!

Stärkt stöd till barn som anhöriga – ett regeringsuppdrag

Carin Franzen

2016

Bakgrund

Regeringsuppdrag 2011–2015:

att initiera ett utvecklingsarbete för stöd till barn och unga enligt bl a de bestämmelser som infördes 1 januari 2010 i HSL (2 §) samt i PSL (kap. 5§)

Ansvar för information, råd och stöd till barn som anhöriga

2 g § i HSL:

Vården ska särskilt beakta barns behov av information, råd och stöd när förälder eller vuxen som barnet bor med oväntat avlider

6. kap. 5 § andra och tredje styckena patientsäkerhetslagen har samma lydelse

Då-Nu-Framtid

Dåtid 2011-2015

- **Kartläggning**
- **Kunskapsunderlag**
- **Utvärdering Barntraumateamet
Norrköping**
- **Nationellt utvecklingsarbete**

Hur många berörs?

- **Drygt 3 procent av barnen mister en förälder genom dödsfall under uppväxten**
  - drygt 2 procent mister sin pappa
  - drygt 1 procent mister sin mamma
- **Det är ca 3500 barn om året**
- **Drygt 600 av dem handlar om plötslig oväntad död: självmord, våld eller olycka**
- **Av de senare är en hög andel som drabbas förskolebarn**

Kraftigt ökade risker

Uppföljning vid 30–35 års ålder jämfört med övriga

- lägre utbildningsnivå
- lägre löneinkomster
- större beroende av försörjningsstöd
- dubbelt så många har psykisk ohälsa
- dubbelt så många har ekonomisk ersättning på grund av kronisk sjukdom eller funktionshinder

Kraftigt ökade risker vid plötslig död

Uppföljning vid 30–35 års ålder jämfört med övriga

- 5 gånger oftare vårdats för missbruk
- 3 till 4 gånger oftare vårdats för självmordsförsök
- 3 till 4 gånger oftare fått sjukhusvård med psykiatrisk diagnos
- mer än dubbelt så många hade själva avlidit

Riskerna går att förebygga

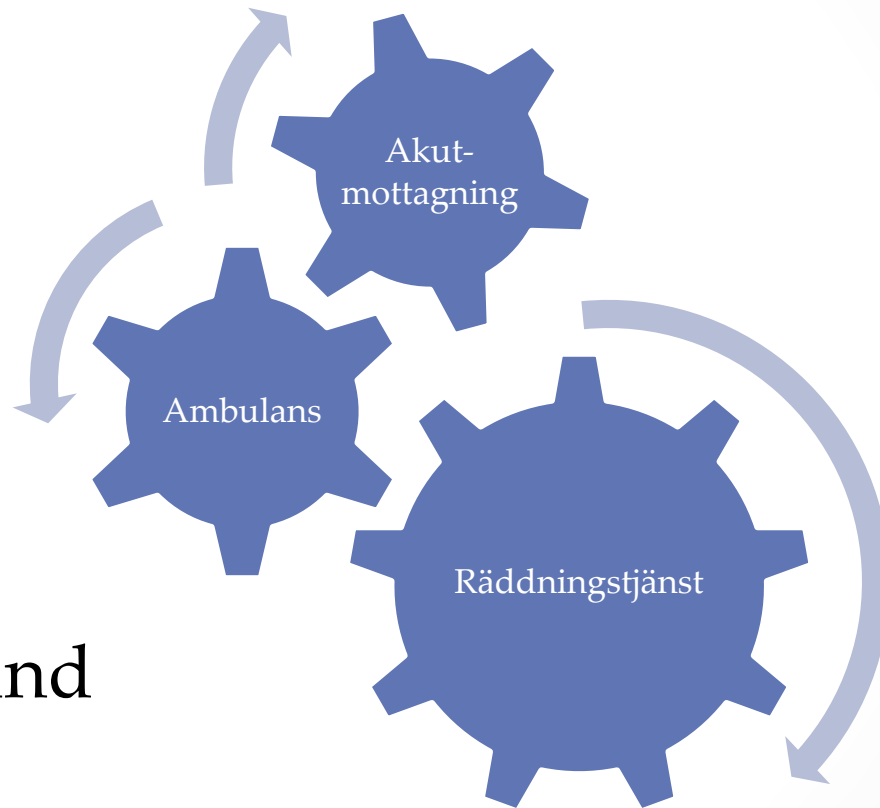
- Kunnigt akut omhändertagande och bemötande
- Tillit till lugna och trygga vuxna
- Få hjälp att bringa ordning i kaos
- Stöd vid avsked
- Anpassad information
- Råd och stöd till förälder
- Vardag, omtanke/omsorg i förskola och skola
- Långsiktigt stöd vid behov

Arbete pågår....

- Utvecklingsarbeten i landet
- Vårdgivaransvar

**–Tillsammans kan vi utveckla
barnperspektivet !**

Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se
www.kunskapsguiden.se
www.anhoriga.se

Johan Björklund
Avdelningschef
Leg. Sjuksköterska,
styrkeledare räddningstjänsten

Varför såg ingen mig?

Varför såg ingen mig?

S
A
M
V
E
R
K
A
N

Socialstyrelsen

Nka^{TM}
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Linneuniversitetet

Akutkortet

AKUT
KORTET

Socialstyrelsen

Nka^{TM}

Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Linneuniversitetet

När ambulansen har åkt - och du som vuxen är kvar tillsammans med barn

Jag som mötte barnet/barnen heter:

- Berätta för barnet om vad som hänt
och vad som sker härnäst.

Min arbetsplats är på:

- Se till att barnet förenas med
familj/nätverk så snabbt som möjligt.

- Ge barnet tid och uppmärksamhet
när det vill prata och låt barnet
behålla sina vanliga rutiner.

Räddningstjänsten

Ambulansen

Polisen

Socialstyrelsen

Nka^{TM}

Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Linneuniversitetet

Fika
Vi ses om 25 minuter

Samverkan – en nödvändighet!

Erfarenheter från Barntraumateamet
Vrinnevisjukhuset i Norrköping

Lars Widén
Kurator/leg psykoterapeut

Barntraumateamets uppdrag

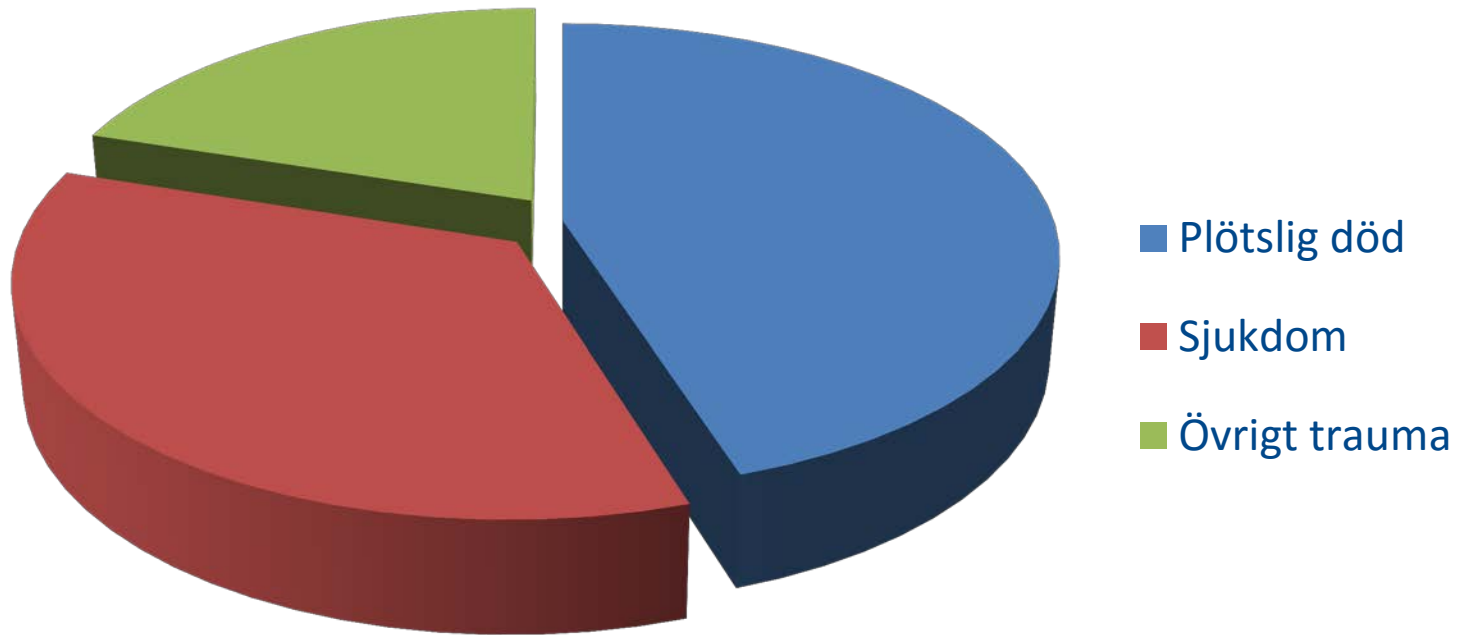
Stöd och behandling för barn 0-18 år drabbade av:

- nära anhörigs plötsliga död
- andra extrema händelser
- förälders allvarliga sjukdom

kunskapsspridning

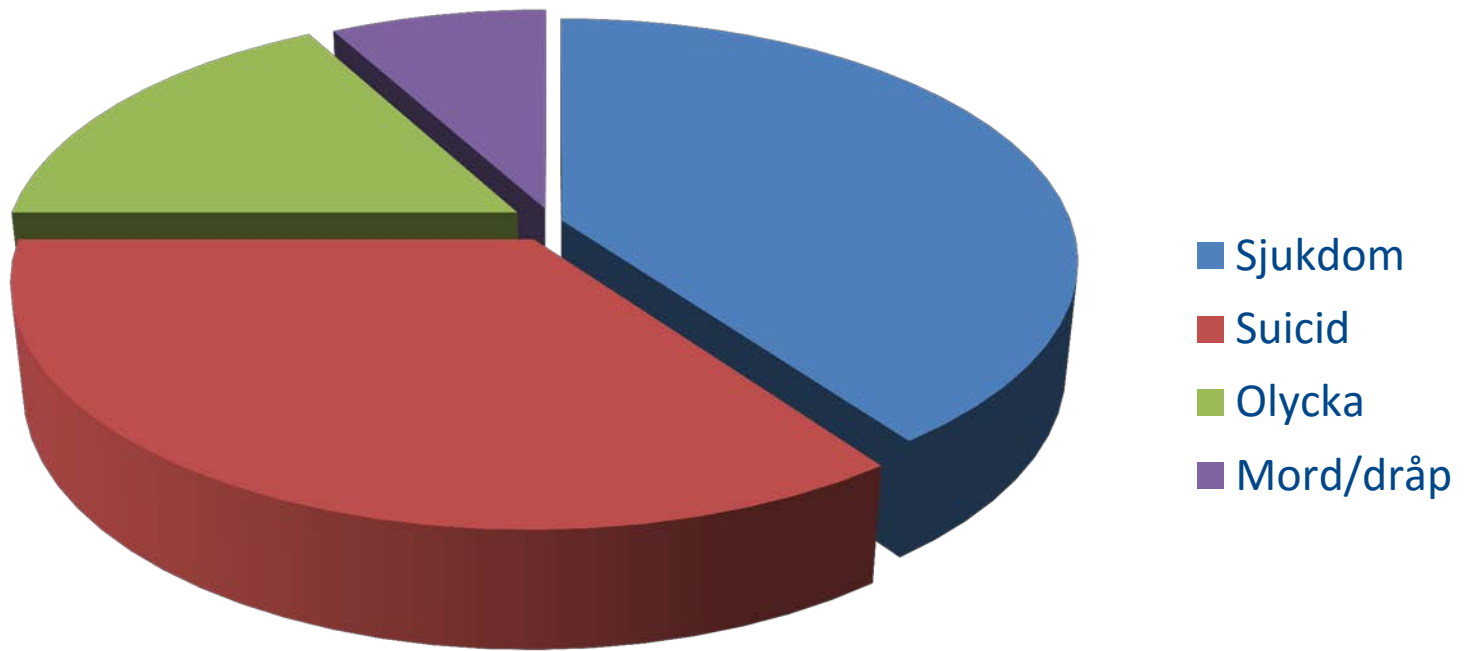
samt att erbjuda konsultation och

Kontaktorsaker

Plötslig död

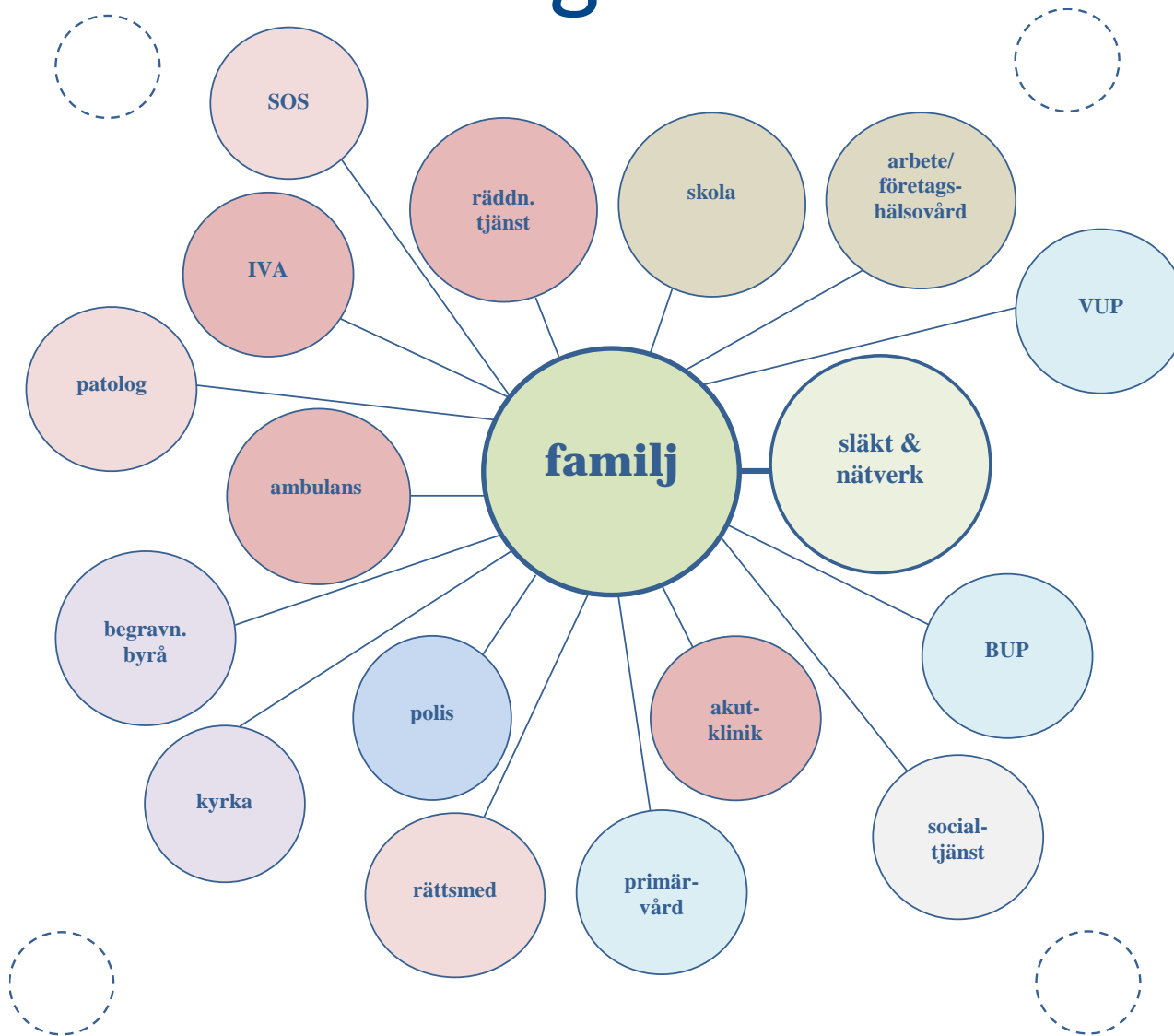

Tidigt krisstöd

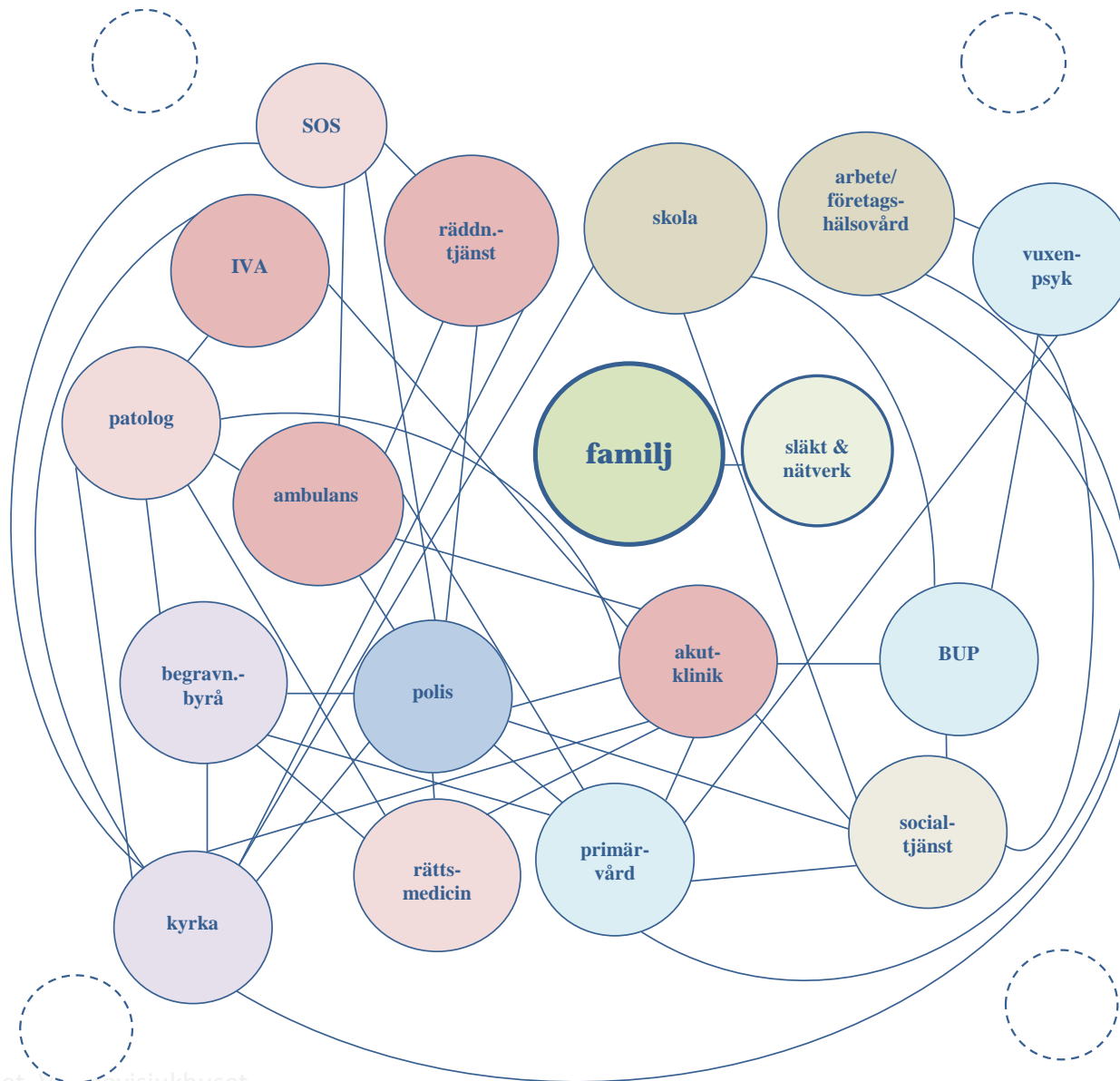
vid plötslig död och svåra trauman

- Tidig kontakt
- Hembesök
- Familjefokus
- Lyhördhet
- Fokus på händelsen
- Aktivt förhållningssätt
- Saklig information
- Information om vanliga reaktioner
- Råd om hantering
- Planering
- Nätverket
- Möjliggöra avsked

Tidiga kontakter

Samverkanskontakter

Barn som anhörig

En kartläggning inom ett svenskt
ambulansdistrikt

Magnus Bjärbo
Ambulanssjuksköterska

Kartläggning

Syftet- att kartlägga barn som anhöriga i samband med ett ambulansuppdrag.

Barn, ålder 0-18 år

Insamlingstid 4/2 – 19/6 2015

5 ambulansstationer - 19 dagambulanser,
11 nattambulanser.

Barn som anhöriga

De uppdrag där ambulansbesättningen ser barn på hämtplats inkluderas

Kön, ålder, antal, relation

Ej barn som själva är patienter

Valda delar ur resultatet

325 enkäter insamlade

270 pojkar

264 flickor

Relation till barnet/barnen

105	Mammor
71	Pappor
61	Far/morföräldrar
43	Systrar
36	Bröder
9	Annan relation

Var hämtas patienten?

277	i bostaden
23	utomhus
24	inomhus, ej bostaden

Symtom hos barnets anhöriga

- Buksmärta
- Bröstmärta
- Andnöd
- Svimning
- Förgiftning
- Skalltrauma

Ambulansen åker till

244	akutmottagning
8	vårdcentral
2	psykiatrisk akutmottagning
60	patienter lämnas hemma

Sju barn i detta material har drabbats av att en förälder plötsligt avlider.

Ett hjärtstopp, medelålders pappa med två barn 11, 13 år

En överdos, ung mamma med ett barn sex år

Fyra självmord, samtliga mödrar. I tre av fallen har barnen hittat mamma död. I ett fall var barnen närvarande när deras morfar hittade mamman död.

Resultatet tyder på att det finns ett utvecklingsbehov av att arbeta vidare med att ge stöd till barn som anhöriga.

Förutsättningar för ett utvecklingsarbete

- Motivation
- Vilja
- Idéer
- Genomförandekraft

Goda exempel på stöd för barn som anhöriga

Akademiska Sjukhuset Uppsala

En akutmottagning med lång erfarenhet
och fortsatt utveckling

Region Jönköpings län

Lärandeseminarium gav länsövergripande samverkansrutiner

TIVA SU Göteborg och Västra Götalandsregionen

En modell och ett nav för utveckling och samverkan

En film om samverkan och roller vid en Plötslig händelse prehospitalt

SAMVERKAN

Nästa
instans

En film om samverkan och roller vid en Plötslig händelse prehospitalt

En film om samverkan och roller vid en Plötslig händelse prehospitalt

HUR
FUNKERAR
SAMVERKAN
HOS ER?

Koppling
mot nästa
vårdinstans?

Nationellt stöd för fortsatt arbete

Stöd från SOCIALSTYRELSEN

- Arbetar vidare med barn som anhöriga

Stöd från NKA

- [Webbsidan](#)
- Webbutbildningen Barn som anhöriga – våga fråga.
- Nätverk landsting/regioner kring barn som anhöriga
- ***”Every Child has the Right to”*** Internationell konferens om barn som anhöriga, Malmö 29 - 31 maj 2017

Kontaktuppgifter och mer information

Rita Alp, barnpsykiatri Norrköping

rita.alp@regionostergotland.se

Magnus Bjarbo, ambulansverksamheten Halmstad

magnus.bjarbo@regionhalland.se

Johan Björklund, räddningstjänsten i Dalarna

johan.bjorklund@dalamitt.se

Linda Frank, Nationellt kompetenscentrum anhöriga

linda.frank@anoriga.se

Carin Franzén, Socialstyrelsen

carin.franzen@socialstyrelsen.se

Lars Widén, barntraumateamet Norrköping

lars.widen@regionostergotland.se

www.socialstyrelsen.se

www.kunskapsguiden.se

www.anoriga.se

VARMT TACK!

